

Bodembeheer

Jaarplan activiteiten in 2011

**Dit jaarplan is besproken in de Programmaraad Bodembeheer op
18 november 2010 en vastgesteld in december 2010**

Kenmerk: SIKB-Officiële doc._S_11_44826

Inhoudsopgave

1	Introductie	3
2	Activiteiten in 2011	5

Bijlage 1 **Activiteiten in 2011 - per deelthema**

Bijlage 2 **Stand van zaken activiteiten in 2010**

1 Introductie

Van opbouwen naar beheren

In het nu aflopende jaar 2010 is SIKB in staat geweest om, mede dankzij een tijdelijke extra rijksbijdrage, een groot aantal ontwikkelingen nader vorm te geven. In 2011 zal SIKB voor het thema bodembeheer op basis van zelffinanciering opereren. Bij de start van SIKB is rijksondersteuning verleend om een kwaliteitsstructuur voor bodembeheer versneld op te bouwen. In overeenstemming met de daarbij gemaakte afspraken stopt de rijksondersteuning nu deze structuur op hoofdlijnen 'staat'. Voor veel onderdelen zetten we de stap van 'opbouwen' naar 'beheren' (d.w.z. actueel houden van bestaande documenten). Tegelijk zullen de inzet van financiële middelen en personele bezetting worden aangepast.

Hoofdlijnen voor 2011: meer beheer, toch ook nieuwe ontwikkelingen

In 2011 gaat veel aandacht uit naar het regulier onderhoud van bestaande documenten en de daarbij horende communicatie. Dat betekent dat updates van de diverse documenten worden uitgebracht en actief onder de aandacht gebracht. Daarbij ook aandacht voor het feit dat met de bestaande middelen inmiddels veel bereikt wordt. In de omgang met grondstromen zijn inmiddels duidelijke richtlijnen tot stand gebracht, die een groot draagvlak hebben en in het algemeen adequaat worden toegepast.

Maar er zijn ook belangrijke nieuwe ontwikkelingen: 1) de ontwikkeling van een nieuwe certificeringsopzet voor bodemonderzoek en -advies (namelijk op basis van systeemcertificatie met binding aan de bijbehorende protocollen), 2) een definitiestudie naar de mogelijkheden van een kwaliteitssysteem voor het opzetten van baggervolumebepalingen in dwarsprofielen met handmatige peilingen 3) een regeling voor het toepassen van grond en bagger in diepe plassen en 4) een regeling voor nieuwe veldwerktechnieken (on site screening en TRIADE).

Daarnaast zetten we de ontwikkeling voort van onder meer de certificatieschema's voor tijdelijke grondwaterstandverlagingen (ontwerp en realisatie van bemalingen; vergunningverlening en toezicht door waterschappen).

Voor de waterschappen wordt een gedragscode voor de Flora-&Faunawet uitgewerkt.

In samenwerking met diverse partijen wordt gewerkt aan richtlijnen voor bodemenergie (ontwerp van het ondergronds deel van installaties voor bodemenergie; vergunningverlening en toezicht door provincies, in 2011 ook voor gemeenten).

Voor het onderwerp data-uitwisseling wordt de transitie naar de Basisregistratie Ondergrond (BRO) steeds belangrijker. Daarbij spelen we in op de vooral voor overheden belangrijke omschakeling naar een nieuwe manier van monitoring van de bodemsaneringsoperatie.

Werkwijze

We zien dat de kwaliteitsborging bij onderzoek en aanpak van bodemverontreiniging zich geleidelijk heeft uitgebreid naar andere onderwerpen, zoals mechanische boringen, (verlaging van) grondwater en bodemenergie. Dit volgt de wijzigingen in het overheidsbeleid, maar is ook gebaseerd op de aandacht voor de uitvoeringspraktijk, voor onafhankelijkheid in samenhang met samenwerking met belanghebbende partijen en voor de continuïteit in documentbeheer. Ook de ketenbenadering met aandacht voor de inspanningen van zowel bedrijven als overheden (in de rol van bevoegd gezag) is van belang. In 2011 zetten we de eerder ingezette ketenbenadering voort.

Samenwerking met andere partijen in het bodemveld en direct daarom heen is van groot belang. SKB, Bodem+ en SIKB hebben hun samenwerking geïntensiveerd in het Expertisenetwerk bodem.

De SIKB-communicatie blijft zich richten op praktijkniveau. Vraaggestuurde delen van de website nemen daarbij een steeds belangrijker plaats in naast de richtlijnen en handreikingen.

De bijdragen aan diverse bestaande bodemplatforms (zie bijlage 1) worden grotendeels voortgezet. De bijdrage aan de regionale dagen ketenhandhaving wordt stopgezet, de bijdrage aan het platform bodembeheer wordt verminderd.

2 Activiteiten in 2011

De voor 2011 voorziene activiteiten in het thema bodembeheer zijn samengevat in de volgende deelthema's:

1. Landbodem, waterbodem en grondstromen
2. Implementeren Waterwet
3. Ecologie
4. Bodemenergie
5. Grondwaterbemalingen
6. Data-uitwisseling
7. Expertisenetwerk bodem
8. Platforms en overige communicatie
9. Algemeen / periodiek overleg

Hieronder een overzicht van wat we de komende tijd willen doen per deelthema. Een overzicht van beoogde projecten kunt u vinden in bijlage 1.

1. Landbodem, waterbodem en grondstromen

Het streven is om de opbouwfase van de instrumentenset voor bodembeheer op zo kort mogelijke termijn af te ronden. Dit doel bereiken we, in elk geval voor landbodems, op het moment dat de BRL voor bodemonderzoek en -advies en BRL 7600, voor Nazorgorganisaties, zijn afgerond, zodat voor elk kritisch proces een kwaliteitsborgingsinstrument bestaat. Ook de uitbreiding van BRL 2000, Veldwerk, met on-site veldwerktechnieken en TRIADE onderzoek en de uitbreiding van BRL 9335 met een regeling voor het toepassen van grond en bagger in diepe plassen dient dat doel.

We starten een definitiestudie naar de mogelijkheden van een kwaliteitssysteem voor het opzetten van baggervolumebepalingen in dwarsprofielen met handmatige peilingen.

Voor het onderhoud van bestaande instrumenten zijn er voor 2011 geen bijzondere aandachtspunten. Wel voorzien we een aantal lopende aanpassingstrajecten, zoals voor AS 3000 en AP04, Laboratoriumanalyses, en BRL SIKB 7000, Uitvoering bodemsanering, af te ronden. Verder is door onlangs in werking getreden nieuwe richtlijnen van de Raad voor Accreditatie extra aandacht nodig voor de formulering en onderbouwing in BRL-en.

2. Implementeren Waterwet

Het in werking treden van de nieuwe Waterwet betekent onder meer de verschuiving van bevoegd gezagtaken naar waterbeheerders en een andere positie van onze documenten ten opzichte van de regelgeving. Met het aanpassen van de protocollen waarvoor dit geldt, ingezet in 2010 en af te ronden in 2011, zorgen we voor blijvende aansluiting op de veranderende regelgeving. Via op waterbeheerders gerichte documentatie en actieve betrokkenheid bij de bijeenkomsten van Baggernet informeren we waterbeheerders en andere belanghebbende partijen over de veranderingen.

3. Ecologie

Onder het dagelijks beheer en bijzonder onderhoud (bestendig onderhoud) vallen, zowel bij primaire- en secundaire keringen, enkele kleinschalige cyclische werkzaamheden welke binnen het bestaande leggerprofiel worden uitgevoerd. Deze werkzaamheden, krozen en zuiveren van watergangen, het maaien van kruidachtige gewassen en het onderhoudsbaggeren vallen binnen de gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen onder de categorie "Bestendig beheer

en onderhoud". Dat betekent dat – door te werken volgens deze gedragscode - vrijstelling mogelijk is van de verbodsbepalingen artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en Faunawet. Op verzoek van de waterschappen en betrokken marktpartijen zal SIKB voor die activiteiten een gedragscode uitwerken.

4. Bodemenergie

Het toenmalige ministerie van VROM heeft voor de implementatie van de aanbevelingen van de Taskforce WKO (maart 2009) heeft een Samenwerkingsprogramma opgezet. De daarbinnen opererende Werkgroep Kwaliteitsborging en Certificering heeft tot taak de door de Taskforce aanbevolen verplichtende kwaliteitsborgingstructuur op te zetten om het milieu zoveel mogelijk te beschermen bij de snelle toename van Warmte- en Koude Opslag (WKO). In die Werkgroep werkt het ministerie van Infrastructuur en Milieu samen met SIKB, ISSO (een met SIKB vergelijkbare organisatie voor de installatiesector), de NVOE (branchevereniging van bouwers van energie opslagsystemen) en AgentschapNL.

De werkgroep ziet toe op de uitvoering van een projectenprogramma, dat is gebaseerd op een ketenbenadering. Dat betekent dat het programma niet alleen voorziet in de ontwikkeling van richtlijnen voor installaties en voor bodem, maar ook in het harmoniseren van vergunningseisen, het ontwikkelen van een richtlijn voor toezicht en in kennisoverdracht.

SIKB is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de richtlijnen voor het ondergrondse deel, *in casu* voor het uitvoeren van boringen (het intussen bestaande certificatieschema onder BRL SIKB 2100), het ontwerp, de realisatie en het verwijderen van het ondergrondse deel van een WKO-installatie. Verder is SIKB trekker van de voor de overheid te realiseren instrumenten (BUM en HUM Bodemenergie) en betrokken bij de kennisoverdracht.

5. Grondwaterbemalingen

Dat SIKB een taak heeft in het deelthema Grondwaterbemalingen is een gevolg van het feit dat de sector SIKB heeft benaderd met het verzoek de kennis en ervaring in te zetten voor de generieke borging van de kwaliteit van hun werk. Evenals bij bodemenergie werken we aan het opzetten van een kwaliteitsborgingstructuur op basis van een ketenbenadering. Dat betekent naast de ontwikkeling van richtlijnen voor uitvoering en advies ook instrumenten voor het bevoegde gezag. Dit flankeren we door partijen die te maken hebben met grondwaterbemaling bewust te maken van de risico's.

6. Data-uitwisseling

De al eerder vastgestelde populariteit van het uitwisselformaat voor digitale bodemgegevens, bekend als protocol 0101, blijft onverminderd groot. Nog elk jaar sluiten nieuwe softwareleveranciers zich aan, wat betekent dat steeds meer bodemgegevens worden uitgewisseld via protocol 0101. Door de snelle ontwikkelingen in de informatietechnologie vraagt dit protocol meer onderhoud dan onze andere instrumenten. We willen het protocol graag blijvend op niveau houden en dat betekent voor de komende tijd voortzetting van een aantal aanzienlijke inspanningen.

De zogenoemde Basisregistratie Ondergrond (BRO) gaat overheden verplichten om vanaf 2012 bepaalde gegevens over de ondergrond openbaar toegankelijk te hebben. Protocol 0101 kan de overheden, en andere belanghebbende partijen, daarbij ondersteunen, mits het aansluit op die BRO. Dat betekent een upgrade van het protocol via doorontwikkeling naar nieuw informatiemodel, afstemming op NEN 3610 en het Europese INSPIRE en omzetting tot een open overheidsstandaard. Om helemaal goed voorbereid te zijn breiden we de reikwijdte van

het protocol uit met informatie uit voor archeologisch onderzoek verrichte boringen.

De Rijksoverheid gaat vanaf 2011 aan de slag met een nieuwe manier van monitoring van de bodemsaneringsoperatie. Op dit moment worden de daarvoor aan te leveren datasets ontwikkeld. Voor SIKB betekent dit onder meer aanpassing van een aantal aan protocol 0101 gekoppelde instrumenten die de overheid ondersteunen.

7. Expertisenetwerk bodem

Samenwerking met andere partijen in het bodemveld en direct daarom heen is van groot belang. SKB, Bodem+ en SIKB hebben hun samenwerking geïntensiveerd in het Expertisenetwerk bodem. Dat richt zich op de helpdesk, cursussen, examenregelingen en leertafels (BodemBreedAcademie) en de plaats van bodem in het initieel onderwijs. In 2011 specifieke aandacht voor de bodeminformatiebeheer (cursus Bodemdigitaal), leergang bodemadviseurs, opstellen competentieprogramma's en opleidingsprogramma voor specifieke doelgroepen.

8. Platforms en overige communicatie

De afgelopen jaren hebben laten zien dat een aantal van onze communicatie activiteiten goed aanslaat bij de doelgroepen. De website neemt een belangrijke plaats in de communicatie in; het aantal pageviews loopt inmiddels op naar ruim 60.000/maand. De waiers en andere drukwerken worden veelvuldig aangevraagd.

We zetten deze activiteiten daarom in 2011 zoveel mogelijk voort. Dat betekent onder meer ook in 2011 een jaarcongres, en de ontwikkeling van praktijkgerichte waiers en brochures. Vraaggestuurde delen van de website nemen daarbij een steeds belangrijker plaats in naast de richtlijnen en handreikingen. De bijdragen aan verschillende bodemplatforms blijven, maar sommige op een lager niveau.

9. Algemeen /periodiek overleg

Zoals alle beheerders van kwaliteitsschema's steken we al een tijdje energie in het laten voldoen van onze documenten aan de vernieuwde eisen uit het reglement R13 van de Raad voor Accreditatie. We voeren dit gefaseerd door, steeds bij inhoudelijke aanpassing van een schema. We streven naar de ontwikkeling van modelteksten, zodat de uniformiteit van de documenten door dit ingrijpen ook verbetert. Omdat we elk schema hieraan onderwerpen heeft deze activiteit duidelijke generieke trekken.

Daarnaast zullen we de discussie ondersteunen over uit te wisselen informatie tussen enerzijds de certificatie-instellingen en de Raad voor Accreditatie en anderzijds de overheidsinspecties.

Ten behoeve van de werkzaamheden vindt periodiek overleg met diverse betrokkenen plaats (zie bijlage 1).

Bijlage 1 Activiteiten in 2011 - per deelthema

1. Landbodem, waterbodem en grondstromen

- a. afronden AS SIKB 2000, Veldwerk voor milieuhygiënisch bodemonderzoek
- b. afronden aanvulling BRL en AS SIKB 2000 met nieuwe veldwerktechnieken, te beschrijven in de nieuwe protocollen 2004, voor screeningstechnieken, en 2005, voor TRIADE onderzoek
- c. afronden actualisering BRL SIKB 2100 en het daarbij horende protocol 2101, Mechanisch boren
- d. afronden actualisering AS SIKB 3000 en AP04
- e. ontwikkelen nieuwe BRL voor Bodemonderzoek en -advies op basis van systeemcertificatie
- f. afronden actualisering BRL SIKB 7000, Uitvoering bodemsanering, en de daarbij horende protocollen 7001, landbodemsanering met conventionele methoden en 7002, landbodemsanering met in-situ methoden
- g. afronden BRL SIKB 7600, Nazorg door nazorgorganisaties
- h. definitiestudie naar een kwaliteitssysteem voor het opzetten van bagger-volumebepalingen in dwarsprofielen met handmatige peilingen
- i. uitbreiding van BRL 9335 met een regeling voor het toepassen van grond en bagger in diepe plassen
- j. organiseren en uitvoeren jaarlijkse visitaties bij bevoegde bodemoverheden

2. Implementeren Waterwet

- a. ontwikkelen nieuw Normblad 8003 voor de interne kwaliteitsborging bij waterbeheerders
- b. afronden aanpassing protocollen 6003, Milieukundige begeleiding van waterbodemsaneringen en 7003, Uitvoering van waterbodemsaneringen

3. Ecologie

- a. opstellen gedragscodes Flora- & Faunawet tbv waterschappen en marktpartijen

4. Bodemenergie

- a. ontwikkelen nieuwe BRL Ontwerp en Realisatie Grondwatersystemen, met de daarbij horende protocollen voor adviseurs en voor uitvoerders
- b. ontwikkelen BUM Bodemenergie en een HUM Bodemenergie voor provincies en voor gemeenten.

5. Grondwaterbemalingen

- a. afronden ontwikkeling protocol voor bemalingsadvies
- b. afronden ontwikkeling protocol voor ontwerp en uitvoering bemalingen
- c. afronden ontwikkeling toetslijst Grondwaterbemalingen voor het bevoegde gezag (waterschap)
- d. voortzetten bewustwording keten en samenwerking
- e. ontwikkelen cursus bemalingen

6. Data-uitwisseling

- a. voortzetten onderhoud protocol 0101 (het uitwisselformaat SIKB0101 is de in Nederland breed gedragen standaard voor de uitwisseling van bodeminformatie)
- b. voortzetten onderhoud controle tool voor LIB-datsets
- c. voortzetten onderhoud LIB-dataset (De LIB dataset(s) zijn de afgelopen

jaren ontwikkeld door LIB in nauw overleg met de bevoegde overheden. De LIB-dataset bevat met name statusinformatie over verontreinigde locaties en bevat management-informatie m.b.t. de voortgang van de bodemsanering in Nederland)

- d. voortzetten uitwisselservice (de uitwisselservice is een webservice die is ontwikkeld om data tussen verschillende organisaties (bevoegd gezag en niet-bevoegd gezag) geautomatiseerd te synchroniseren)
- e. transitie protocol 0101 naar Basisregistratie Ondergrond / beheer IM Metingen
- f. begeleiden NEN bij inbreng in de zich ontwikkelende ISO norm voor de uitwisseling van digitale bodemgegevens
- g. voortzetten Digitaal Normaal: Digitaal Normaal is een verzamelnaam waarbinnen projecten worden uitgevoerd om de digitale uitwisseling van gegevens binnen de gehele bodemketen te versterken o.a. bevorderen digitale uitwisseling van data tussen initiatiefnemer en bevoegd gezag en introductie van een basisdataset onderzoeksgegevens

7. Expertisenetwerk bodem

- a. voortzetten cursus Bodemdigitaal
- b. voortzetten / verder ontwikkelen leergang bodemadviseurs
- c. opstellen competentieprogramma's en opleidingsprogramma voor specifieke doelgroepen
- d. voortzetten examenregeling milieukundig begeleider en mogelijk uitbouw

8. Platforms en overige communicatie

- a. bijdrage aan Platform Bodembeheer (platform voor overheid en bedrijfsleven betrokken bij bodembeheer in brede zin. In samenwerking met SKB en Bodem+)
- b. bijdrage aan Platform Toezicht Bodem (Platform voor toezichthouders van provincies, gemeenten, RWS, waterschappen, Inspectiemedewerkers en politie. In samenwerking met LOM en bodem+)
- c. bijdrage aan Baggernet (Platform voor overheid en bedrijfsleven betrokken bij baggeren en waterbodems. In samenwerking met RWS en Bodem+)
- d. bijdrage aan overleg GO+ (Het GO+ fungeert als platform waar de overheden gewenste wijzigingen aan het uitwisselen van data via SIKB0101 protocol kunnen voorbespreken met de leveranciers)
- e. bijdrage aan Platform Overheid en Kwaliteit Bodem / POKB (platform voor provincies en gemeenten die het normblad 8001 resp 8002 hebben ingevoerd)
- f. bijdrage aan Platform Bemalingen (platform voor overheid en bedrijfsleven betrokken bij tijdelijke grondwaterstandsverlagingen)
- g. SIKB-jaarcongres 2011
- h. actualiseren 2 bestaande waaiers
- i. ontwikkelen nieuwe waaier Grondwaterbemalingen
- j. ontwikkelen nieuwe waaier of flyer (onderwerp nog te bepalen)

9. Algemeen / periodiek overleg

- a. afronding ontwikkeling nieuwe modelteksten die voldoen aan RvA-R13
- b. Periodiek overleg Programmaraad bodembeheer
- c. Periodiek overleg Centraal College van Deskundigen / Accreditatiecollege Bodembeheer
- d. Periodiek overleg certificatie-instellingen Bodembeheer
- e. Periodiek overleg Platform Waterbodems

Bijlage 2 Stand van zaken activiteiten in 2010

1. Landbodem, waterbodem en grondstromen

- a. AS SIKB 1000, Monsterneming partijkeuringen, is afgerond en gepubliceerd, waarmee de omzetting van AP04-M in AS SIKB 1000 is voltooid;
- b. het onderwerp mechanisch boren is ondergebracht in een apart certificatieschema, bestaande uit BRL SIKB 2100 en protocol 2101. Deze documenten zijn gepubliceerd en certificatie is gestart, hoewel nog niet onder accreditatie.
Een nieuwe versie van BRL SIKB 2000 houden we voorlopig aan, in afwachting van de ontwikkeling van een nieuw certificatieschema op basis van systeemcertificatie (zie f hieronder).
Met het verwerken van de beoordeling van AS SIKB 2000 door de Raad voor Accreditatie is een begin gemaakt;
- c. de ontwikkeling van een nieuw protocol 2004 over screeningstechnieken is voortgezet en met de ontwikkeling van een nieuw protocol 2005 over TIRADE onderzoeksmethoden is een begin gemaakt. We beogen beide protocollen te koppelen aan BRL en AS SIKB 2000;
- d. als onderdeel van het project EUREKA is een toetslijst ontwikkeld voor het bevoegde gezag;
- e. de actualisering van zowel AP04 als AS SIKB 3000 heeft op dit moment geresulteerd in het vrijgeven van ontwerp-versies van de documenten voor een openbare reactieronde. Voorschriften voor de analyse van OCB en PCB maken deel uit van het accreditatieschema onder AS SIKB 3000;
- f. de ontwikkeling van een nieuwe BRL SIKB 5000 voor Advies is gecombineerd met de wens van de Werkgroep Strategie van het CCvD en Accreditatiecollege Bodembeheer. Op basis daarvan is de ontwikkeling gestart van een nieuw certificatieschema op basis van systeemcertificatie met als reikwijdte monsterneming voor partijkeuringen (nu onder BRL SIKB 1000), veldwerk bij milieuhygiënisch bodemonderzoek (BRL SIKB 2000), milieukundige begeleiding en evaluatie van bodemsanering (BRL SIKB 6000) en advieswerkzaamheden;
- g. de actualisering van BRL SIKB 7000, Uitvoering bodemsanering, en de daarbij horende protocollen 7001, landbodemsanering met conventionele methoden en 7002, landbodemsanering met in-situ methoden is gestart;
- h. het uitbreiden van de reikwijdte van BRL SIKB 7500, Bewerken van verontreinigde grond en bagger, met droog zeven is afgerond;
- i. nut en noodzaak van de verdere ontwikkeling van BRL SIKB 7600, Nazorg door nazorgorganisaties, wordt geëvalueerd;
- j. de uitbreiding van de reikwijdte van BRL 9335, Grond, met zandwinputten is gestart;
- k. de actualisering van de HUM Wbb en van de HUM Bbk is afgerond, een nieuwe BUM Wbb en Richtlijn Inhoud Saneringsplannen zijn (in het project BEUK) ontwikkeld;
- l. de jaarlijkse visitaties bij bevoegde bodemoverheden (POKB) zijn ook in 2010 georganiseerd en uitgevoerd;
- m. de Richtlijn (aanvullende) thematische controles is geactualiseerd.

2. Implementeren Waterwet

- a. de ontwikkeling van een nieuw Normblad 8003 voor de interne kwaliteitsborging bij waterbeheerders start in 2011;
- b. de afstemming van protocol 2003, Veldwerk bij milieuhygiënisch waterbodemonderzoek, op de Waterwet is afgerond.

De afstemming van protocol 6003, Milieukundige begeleiding van waterbodemsaneringen, op de Waterwet heeft op dit moment geresulteerd in het vrijgeven van ontwerp-versies van BRL SIKB 6000 en protocol 6003 voor een openbare reactieronde.

De afstemming van protocol 7003, Uitvoering van waterbodemsaneringen, op de Waterwet maakt, inclusief het rechtzetten van uitvoeringsfouten in dit protocol, deel uit van de actualisering van BRL SIKB 7000 (zie g onder 1 hierboven).

3. Bodemenergie

- a. de reikwijdte van de beoogde nieuwe BRL Ontwerp Grondwatersystemen is verbreed en zal ontwerp, realisatie, beheer, onderhoud en verwijdering van het ondergrondse deel van gesloten en open systemen voor warmte- en koude opslag in de bodem gaan omvatten. De ontwikkeling van dit document start in 2011;
- b. het onderwerp Realisatie Grondwatersystemen wordt ondergebracht in de hierboven onder a genoemde BRL;
- c. de ontwikkeling van een nieuw protocol voor ontwerp, realisatie, onderhoud, beheer en verwijdering van het ondergrondse deel van gesloten en open systemen voor warmte- en koude opslag in de bodem is gestart;
- d. SIKB heeft zitting in Kontaktgroep 88 van ISSO, die de ontwikkeling begeleidt van een nieuwe ISSO-publicatie over het bovengrondse deel van bepaalde open systemen voor warmte- en koude opslag in de bodem;
- e. SIKB heeft zitting in de Werkgroep Wet- en Regelgeving en in de Werkgroep Kwaliteitsborging SWKO.

4. Grondwaterbemalingen

- a. de ontwikkeling van een nieuw protocol voor bemalingsadvies heeft op dit moment geresulteerd in het vrijgeven van een ontwerp-versie van het document voor een openbare reactieronde;
- b. de ontwikkeling van drie nieuwe protocollen, een voor technisch bemalingsplan en monitoringsplan, een voor aansturing en een voor uitvoering van bemalingen, heeft op dit moment geresulteerd in het vrijgeven van ontwerp-versies van de documenten voor een openbare reactieronde;
- c. de ontwikkeling van een toetslijst voor Grondwaterbemalingen voor het bevoegde gezag (waterschap) is gestart;
- d. een nieuw Infoblad bronbemalingen is ontwikkeld;
- e. een nieuwe brochure 'Hoe voorkom ik problemen bij tijdelijke grondwaterstandverlagingen?' is ontwikkeld;

5. Data-uitwisseling

- a. van protocol 0101 is versie 9.0.0 gepubliceerd;
- b. het onderhoud van de controle tool voor LIB-datsets is voortgezet;
- c. het onderhoud van de LIB-dataset is voortgezet;
- d. het onderhoud van de uitwisselservice is voortgezet;
- e. de transitie die protocol 0101 moet laten aansluiten op de Basisregistratie Ondergrond / beheer IM Metingen is voortgezet;
- f. de begeleiding van het NEN bij de inbreng in de zich ontwikkelende ISO norm voor de uitwisseling van digitale bodemgegevens is voortgezet;
- g. het project Digitaal Normaal is voortgezet.

6. Communicatie

- a. SIKB heeft, samen met SKB en Bodem+, financieel en inhoudelijk bijgedragen aan vijf bijeenkomsten van het Platform Bodembeheer: de In-

- strumentenparade (9 februari, Den Haag), Uitvoeringsprogramma Convenant Bodem (8 juni, Den Haag, 10 juni, Zwolle en 16 juni, Tilburg) en Meet the science (11 november, Wageningen);
- b. SIKB heeft, samen met Bodem+ en het LOM, financieel en inhoudelijk bijgedragen aan twee bijeenkomsten van het Platform Toezicht Bodem: relatie tussen toezicht/handhaving en certificatie (23 maart, Utrecht) en actuele ontwikkelingen (9 november, Amersfoort);
 - c. SIKB heeft bijgedragen aan vijf Regionale Bodemdagen Ketenhandhaving (15 april, Arnhem, 20 april, Rotterdam, 27 mei, Leeuwarden, 3 juni, Eindhoven en 10 juni, Amsterdam);
 - d. SIKB heeft bijgedragen aan drie bijeenkomsten van Baggernet: Waterwet (8 april, Utrecht), Zeeuwse samenwerking (1 en 2 juni, Middelburg) en Grensmaas (9 november, Maastricht);
 - e. een Z-card over Webapplicaties Bbk is ontwikkeld;
 - f. een nieuwe brochure 'Ideeën voor Integraal Werken met bodem, water en archeologie' is ontwikkeld;
 - g. een nieuwe Handreiking Archeologie, Cultuurhistorie & Aardkundige waarden voor Waterbeheerders is ontwikkeld;
 - h. van de waaier 'Bodemkwaliteit' is een herziene derde druk gepubliceerd;
 - i. van de waaier 'Waterbodembeheer' is een herziene derde druk gepubliceerd.

Algemeen

- a. de door het CCvD en AC Bodembeheer ingestelde Werkgroep Strategie is gefaciliteerd, zodat die zijn werkzaamheden kon afronden (zie f onder 1 hierboven);
- b. de ontwikkeling van nieuwe modelteksten voor beoordelingsrichtlijnen en protocollen is gestart;
- c. SIKB draagt bij aan de door Bodem+ getrokken ontwikkeling van een nieuw centraal toetsprogramma voor landbodems (lopende activiteit);
- d. SIKB draagt, samen met Bodem+ en SKB, bij aan de BodemBreedAcademie (doorlopende activiteit).

